

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และจริยธรรมของแพทย์
เมื่อผู้ป่วยใช้สิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้าย

นภัส คำนวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2558

**Legal Problems regarding Physicians' Duties and Ethics upon Patients'
Refusal of Treatment before Death**

Napas Kamnuan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตาและช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุ่น วิชชุไตรภพ ที่กรุณาใช้เวลาของท่าน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิระ โลจายะ ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ อาจารย์ ดร. มาโนช นามเดช ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ คุณปราณี เอี่ยมน้อย พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ น้องสาวของผู้เขียน รวมทั้งแพทย์และญาติผู้ป่วย ที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ รวมทั้งให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นภัส คำนวน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	8
1.3 สมมุติฐาน.....	9
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	9
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการเรื่องหน้าที่และจริยธรรมของแพทย์ เมื่อผู้ป่วยปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้ายของชีวิต.....	11
2.1 แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่รับรองศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์.....	12
2.2 แนวความคิดทางกฎหมายเรื่องสิทธิของผู้ป่วย.....	25
2.3 สิทธิปฏิเสธการรักษาพยาบาลและสิทธิการตายอย่างสงบ.....	34
2.4 ทฤษฎีที่สำคัญทางจริยศาสตร์.....	48
2.5 หน้าที่และจริยธรรมของแพทย์ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม.....	53
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้าย ของประเทศไทยและกฎหมายของต่างประเทศ.....	71
3.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้าย ของชีวิตของประเทศไทย.....	71
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้าย ของชีวิตของกฎหมายต่างประเทศ.....	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และจริยธรรมของแพทย์เมื่อผู้ป่วยใช้สิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้ายของชีวิต.....	120
4.1 ปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และจริยธรรมของแพทย์เมื่อผู้ป่วยใช้สิทธิปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้ายของชีวิต...	121
4.2 ปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหาการใช้สิทธิในการแสดงเจตนาปฏิเสธการรักษาในวาระสุดท้ายของชีวิตกับหลักความยินยอมตามกฎหมาย...	140
4.3 ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตหรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย พ.ศ. 2553 ในการยอมรับคำสั่งล่วงหน้าของผู้ป่วย.....	155
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	168
5.1 บทสรุป.....	168
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	174
บรรณานุกรม.....	176
ภาคผนวก.....	183
ก ตัวอย่างหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข.....	184
ข แบบสอบถาม.....	191
ประวัติผู้เขียน.....	194